

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17566>

Özet

Be? Faktör Ki?ilik Modeli (BFKM) çerçevesinde geli?tirilen bu ölçek, BFKM'nin Türkiye ba?lam?nda kullan?lan uzun formunun k?salt?lm?? versiyonudur. Ölçe?in temel amac?, be? temel ki?ilik boyutunu (D??adönüklük, Yumu?akba?l?l?k/Geçimlilik, Öz-denetim/Sorumluluk, Duygusal Tutars?zl?k ve Geli?ime Aç?kl?k) daha az madde kullanarak h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. 2016 y?l?nda Arkun Tatar taraf?ndan geli?tirilen bu k?sa form, psikometrik aç?dan sa?lam sonuçlar sunarak ara?t?rma ve uygulamada zaman verimlili?i sa?lamay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik, Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i, K?sa Form, Psikometri, Güvenilirlik, Geçerlik, Öz-denetim, D??adönüklük.

Yazarlar

Arkun Tatar

Amaç

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Formu (BFKÖ-KF), Be? Faktör Ki?ilik Modeli'ni ölçen uzun formun pratik uygulamalarda ve büyük örneklemlilerde kullan?m?n? kolayla?t?rmak amacıyla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in geli?tirilmesindeki temel amaç, ölçülen yap?lar?n bütünlü?ünü koruyarak madde say?s?n? azaltmak ve böylece uygulama süresini k?saltmaktır.

Bu k?salt?lm?? form, bireylerin temel ki?ilik özelliklerini h?zl? bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?r. Orijinal uzun formun psikometrik niteliklerini yüksek düzeyde yans?tmay? ba?ararak, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere zaman aç?s?ndan verimli bir araç sunmaktadır.

Yap?

BFKÖ-KF, modern psikoloji literatüründe kabul gören ve evrensel bir ki?ilik taksonomisi sa?layan Be? Faktör Ki?ilik Modeli (Big Five) üzerine kurulmu?tur. Bu model, insan ki?ili?ini be? ana boyutta ele al?r.

Ölçek, bu be? ana boyutu ölçmek üzere yap?landır?lm??tır:

D??adönüklük (Extraversion): Sosyallik, giri?kenlik, enerji düzeyi ve duygusal d??avurum.

Yumu?akba?l?l?k/Geçimlilik (Agreeableness): ??birli?i yapma, ?efkat, güven ve nezaket.

Öz-denetim/Sorumluluk (Conscientiousness): Düzenlilik, sorumluluk, hedef odakl?l?k ve disiplin.

Duygusal Tutar?sızlık (Neuroticism): Olumsuz duygular? deneyimleme e?ilimi, kayg?, sinirlilik ve duygusal dengesizlik.

Geli?ime Aç?klık (Openness to Experience): Merak, yarat?cılık, yeni fikirlere ve deneyimlere aç?klık.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini incelemek amacıyla seçilen maddeler üzerinde Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak varsayılan be? faktörlü yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini göstermek için kritik öneme sahiptir.

Analiz sonuçları, ölçe?in genel olarak beklenen faktör yap?sın? doğrulanmış?n? göstermiştir. Küçük farklarla yer de?iştiren yalnızca iki madde dışında, tüm maddeler beklenen faktörlerde yüksek yükler alarak gruplanmıştır. Bu durum, BFKÖ-KF'nin ölçmeyi amaçladığı be? temel ki?ilik yap?sın? başarıyla bir şekilde aydınlatıldığını kanıtlamaktadır.

Güvenilirlik

Güvenilirlik çalışması kapsamında, hem Uzun Form (UF) hem de Kısa Form (KF) için iç tutarlılık analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizlerde temel olarak **Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları** hesaplanmıştır.

Hesaplanan alfa katsayıları, kısa formun (KF) alt boyutları da orijinal uzun form gibi yüksek derecede tutarlı olduğunu göstermiştir. Yüksek tutarlılık katsayıları yüksek olması, ölçe?in aynı yapıyı ölçen maddelerinin birbirleriyle tutarlı çalışması ve dolayısıyla ölçüm sonuçlarının güvenilir olduğu anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geliştirilmesi sürecinde, maddelerin faktör yap?sın? belirlemek ve kısıltma işleminde hangi maddelerin korunacağına karar vermek için Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. AFA, maddelerin faktör yüklerini inceleyerek ölçe?in temel yap?sın? korunmasını sağlamıştır.

Analiz, maddelerin faktör yüklerinin incelenmesi sonucunda, iki madde dışında tüm maddelerin teorik olarak ait oldukları faktörlere yüksek düzeyde yüklendiğini ortaya koymuştur. Bu başarıyla faktör yap?sı, kısa formun orijinal Be? Faktör Ki?ilik Modeli'nin yap?sın? koruyarak geçerli bir kısıltma olduğu desteklenmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (K?sa Form Adaptasyonu)

Format: Be? alt boyut ve toplam 76 madde içeren öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler dahil geni? bir örneklem kullan?ld??? varsa?lmaktadır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?lm???r (1= tamamen uygun - 5= hiç uygun de?il).

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik envanteri, Psikolojik ölçme, BFKM, Alfa katsay?s?, Faktör yap?s?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: arkuntatar@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Arkun Tatar

?zinler, Ücretler ve Test Y?li?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanm???r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Arkun Tatar ile do?rudan ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: scopemed.org

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bes-faktor-kisilik-olcegi-kisa-form-toad.pdf

Referanslar

Tatar, A. (2016). Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?inin K?sa Formunun geli?tirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17, 14-23. doi: 10.5455/apd.202977

Be? Faktör Ki?ilik Ölçe?i-K?sa Form Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

5 alt boyut ve 76 madde

D??adönüklük (14 m):

Yumu?akba?I?I?k/geçimlilik (16 m):

Öz-denetim/sorumluluk (17 m):

Duygusal tutars?zl?k (15 m):

Geli?ime aç?kl?k (14 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM